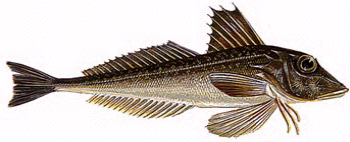

De Knorhaan 92

**Nieuwsbrief Strandwerkgroep
KNNV Alkmaar-Den Helder**

Inhoud

- Inleiding
- Excursies
- Excursieverslagen
- Strandvondsten
- Ovaalronde krabben
- Schelpenteldag 2026
- Eikapsels 2025-2026
- Gejutte berichten

Coördinator: Wilbert Kerkhof tel. 0616642993 e-mail: kerkhof01@hetnet.nl

Foto's; Linda Haulo, Rien de Ruiter, Lucette Robertson, Luc Knijnsberg, Marion Jager, Pieter Korstanje, Wilbert Kerkhof

Noordkromp op Ameland

Inleiding

De wintermaanden in 2026 brachten meer verwarring over het weer dan stormen met veel aanspoelsels. Waar we volgens veel mediaberichten te maken hadden met een strenge winter kon er slechts bij grote uitzondering op een paar kleine slootjes geschaatst worden.

Ook op het strand was het een zeer tamme winter, hoewel we bij één excursie zeer koude schelpjes met rijprandjes moesten verzamelen. Er spoelden veel ovaalronde krabben en zeeklitten aan, maar weinig eikapsels, eendenmossels en inktvisschilden.

Het verzamelde gruis op verschillende plaatsen leverde gelukkig wel leuke kleine horentjes op. In maart waren meerdere strandwerkgroepleden als specialisten actief bij de Nationale Schelpenteldag.

Veel aanloop bij de Schelpenteldag

Excursies

Het voorjaar van 2026 beginnen we bij Den Helder. Op 19 april staat de wierenexcursie met Frank Perk bij Den Helder op het programma. Op de dijk bij het Kaaphoofd, naast fort Erfprins, is een parkeerplaats voor een 6-tal auto's. Hopelijk is het rustig weer en heel laag water zodat de wieren goed bereikbaar zijn.

De excursie in mei is bij strand Petten. We gaan op zoek naar schelpen van 100.000 jaar oud en naar nieuwkomers uit zuidelijke streken.

In juni staat een tochtje naar Zeeland gepland. Hopelijk kan er genoten worden van anemonen en kwallen bij Ouddorp of Neeltje Jans en is er soortenrijk gruis te verzamelen.

Op de avondexcursie in juli hopen we bij Bergen al wandelend veel heremietkreeftjes en krabbetjes in de muilen te zien.

- 19-4 Huisduinen- Den Helder, 15.00-17.00, Wierenexcursie bij Het Kaaphoofd. Verzamelen op de dijk bij Fort Erfprins. Vertrek Station Alkmaar-Noord 14.00
- 17-5 Petten, 13.00-15.00 Verzamelen bij restaurant Zee en Zo.
- 7-6 Zeeland, dagexcursie, Ouddorp, Brouwersdam, Neeltje Jans, Banjaardstrand. Vertrek 8.30 station Alkmaar Noord. Aanmelden verplicht.
- 9-7 Bergen, 19.00-21.00 donderdagavond. Verzamelen bij Strandpaviljoen Noord.

kleine heremietkreeft

oorkwallen, Goeree

slingerzakpijp, Ouddorp

Excursieverslagen

Hargen 18 januari. Op een zonnige winterdag liepen 11 mensen mee met de excursie op het strand bij Hargen. Het uitnodigende weer zorgde voor veel enthousiasme, wat leidde tot een nauwkeurige zoektocht. Op het strand werden onder meer een dichtgestreepte artemisschelp, prismatische dunschaal, twee paardenzadels, doublet Filipijnse tapijtschelp, een spoelhoren en een paar schilden van de gewimperde zwemkrab gevonden. Ook in het door zes deelnemers meegenomen gruis zat een serie leuke schelpjes. Vooral het goede speurwerk van Rien leverde niet alledaagse soorten op als klein sponshorentje, glanzend tandhorentje, holteschelpje, geribd zeeklitschelpje en schepje. In totaal kwam de schelpenlijst uit op 73 soorten. In het gruis vond Rien ook veel kaakjes van de zeepissebed. (zie foto)

SWG streeplijst

Datum: 18-1

locatie: Hargen aan Zee

aantal personen: 11

weer: 5°C, zonnig

Groenwieren

Bruinwieren

Blaaswier

Neteldieren

bloemdieren

Slibanemoon, 1x

schijfkwallen

hydroidpoliepen

Zeerasp, op tepelhoren

Tweetandzeedraad, enkele plukjes

Gorgelpijppoliep, 1 bosje

Ribkwallen

Amerikaanse ribkwal, 1x

Ringwormen

borstelwormen

Goudkammetje, fragmenten kokertjes

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Noordzeekrab, 1 schild

Gewone Strandkrab, vrij alg.

Gewone zwemkrab, 1x

Grijze zwemkrab, 4x

Gewimperde zwemkrab, 2x

Ovaalronde krab, zeer

algemeen

Breedpootkrab, 2x

Gewone zeepok alg.

Brakwaterzeepok, op krab

Zeepissebed, kaakjes in gruis

Weekdieren

keverslakken

buikpotigen

Gewone alikruik

Gewone tepelhoren

Glanzende tepelhoren

Muiltje

Wulk

Gevlochten fuikhoren

Grofgeribde fuikhoren

spoelhoren

Kleine fuikhoren
Gewone trapgevel
Spoelhoren, 1x
tweekleppigen
Gewone mossel, algem.
Gewone oester, enkele
Paardenzadel, 2x
Gewone kokkel, alg.
Brakwaterkokkel, 2x
Noorse hartschelp, aanw.
Dichtgestreepte artemisschelp, 1x
Halfgeknotte strandschelp, alg.
Ovale strandschelp, aanw.
Stevige strandschelp, aanw.
Grote strandschelpenkele, ook doubletten
Gewone otterschelp, aanw.
Amerikaanse zwaardschede, enkele kleppen
Grote zwaardschede, 3x slotfragmenten
Groot tafelmesheft, 1x fragm
Rechtsgestreepte platschelp, enkele kleppen
Nonnetje, 2x
Zaagje, aanw.
Platte slijkgaper, 2x
Witte dunschaal, doubletten
Prismatische dunschaal, 2x
Gewone Venusschelp, alg.

gestreept priemhorentje

Gewone tapijtschelp, enkele
Fillipijnse tapijtschelp, doublet
Grijze tapijtschelp, aanw.
Amerikaanse boormossel, aanw. doubletten met vlees
Ruwe boormossel, 2x klep
koppotigen
Gewone zeekat

Mosdiertjes

Harig kantmosdiertje

Stekelhuidigen

Zeeklit, aanw.

Zeeboontje, aanw.

Gewone zeester, 1x arm

Gewone slangster, fragmenten

Vissen

Stekelrog, 3x

Gevlekte rog, 1x

dichtgestreepte artemisschelp

Schelpen, Gruis

Wadslakje, 125
Stomp traliehorentje, 148
Muizenkeuteltje, 113
Muizenkeuteltje, B. scabrum, 6x
Klein sponshorentje,
C. cf. nana, 1
Mosselslurpertje, 1
Glanzend tandhorentje, 1
Gestreept priemhorentje, 3
Gekielde cirkelslak, 12
Oubliehoren, 2
Gewone trapgevel, 2
Opgezwollen
brakwaterhorentje, 2x
Melkweit traliedrijfhorentje, 3
Melkwhite priemhoren, 1
Dwergdrijfhorentje, 26
Pusillina balkei, 1x
Vliezig drijfhorentje, 3
Slank gordelhorentje, 1

muizenkeuteltje, gekielde cirkelslak, stomp tralie-horentje, gestreepte priemhoren en kleine platschelp

Sabelschede, 7 fragm.
Schepje, 1 fragm.
Wijde mantel, 4 juveniel
Holteschelpje, 1x
Tweeandschelpje, 191
Ovale zeeklitschelp, 41

stomp traliehorentje, algemeen in fijn gruis

Geribd zeeklitschelpje, 1x
Kleine platschelp, 71
Scheve hartschelp, 1
Tere platschelp, 3
Kleine astarte, 21
Gewone papierschelp, 9
Fillipijnse tapijtschelp, 1

scheve hartschelp

*zeepissebed, kaakjes
R. de Ruiter*

*Bittium scabrum, (slechts 3 spiraalbanden)
holteschelpje, geribd zeeklitschelpje, Pusillina balkei (een drijfhorentje) R. de Ruiter*

Zandvoort 15 februari. Een vroege excursie op de zondag met stevige oostenwind na een heldere vorstnacht. Slechts twee deelnemers hadden voldoende antivries ingenomen om schelpjes uit het bevroren strand los te weken. Veel klepjes hadden randjes rijp waardoor een soort kerstsfeer ontstond die ons al snel naar warme chocolademelk deed verlangen. Door goed zoekwerk van Pieter en wat warme toevoegingen uit het gruis thuis kwamen er toch nog 30 soorten schelpen op de waarnemingenlijst. Leuke verrassingen waren een wenteltrapje en purperslak op het strand en een zeepsthorentje in het gruis.

SWG streeplijst

datum: 15-2-2026
locatie: Zandvoort
aantal personen: 2
weer: 3 °C, zuidoost 4

Bruinwieren

Knotswier, oud
Blaaswier, oud

Neteldieren

Ribkwallen
Zeedruifje, 1x

Ringwormen

borstelwormen

Schelpkokerworm

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab, 2 schild
Grijze zwemkrab, 1x
Ovaalronde krab, 1x
Breedpootkrab, 1x
Kleine heremietkreeft, 2x

Weekdieren

buikpotigen

Gewone alikruik, 1x
Brakwateralikruik, 1x
Wadslakje, 28x

Opgezwollen

brakwaterhorentje
Melkweit traliedrijfhorentje, 1x

melkweit traliedrijfhorentje

Stomp traliehorentje, 2x
Vliezig drijfhorentje, 2x
Muizenkeuteltje, 1x
Gewone wenteltrap, 1x
Gekielde cirkelslak, 4x
Grote tepelhoren, algem.
Glanzende tepelhoren, aanw.
Muiltje, 1x
Purperslak, 1x
Wulk, 2x in gruis
Gevlochten fuikhoren, algem.
Zeepsthorentje, 1x
tweekleppigen
Gewone mossel, aanw.
Gewone oester, enkele
Tweeandshelpje, 4x
Gewone kokkel, algem.
Brakwaterkokkel, 1x
Halfgeknotte strandschelp, alg
Ovale strandschelp, enkele

Stevige strandschelp, 2x
Grote strandschelp, enkele
Gewone otterschelp, aanw.
Amerikaanse zwaardschede, alg.
Rechtsgestreepte platschelp, 2x
Nonnetje, aanw.
Zaagje, aanw.
Platte slijkgaper, enkele
Witte dunschaal, 3x
Gewone Venusschelp, aanw.
Gewone tapijtschelp, enkele, ook een doublet
Strandgaper, 2x
Amerikaanse boormossel, 3x
Ruwe boormossel, 1x
koppotigen
Gewone zeekat, aanw.

zeepsthorentje

Stekelhuidigen

Zeeklit, 4x heel
Zeeboontje, aanw.
Gewone zeester, resten
Vissen
Geen eikapsels

Bergen 8 maart. Bij windstil weer en een heerlijk voorjaarszonnetje werd door zeven deelnemers aan de excursie bij Bergen aan Zee deelgenomen. Vanaf centrum Bergen werd tussen de flinke aantallen strandbezoekers veelal bukkend richting de Kerf gewandeld. Al lopend konden acht soorten aangespoelde krabben/ kreeften worden genoteerd. Verder lagen er drie groene eipakketten van de gestippelde dieseltreinworm in de laagwaterlijn. Halverwege de tocht naar de Kerf vonden we een mooie rand schelpengruis die zoveel tijd en aandacht opeiste dat we daarna te terugtocht hebben ingezet. Bij het thuiswerk bleken in het meegenomen gruis een mooie serie schelpjes te zitten. De hoogtepunten hieruit zijn; 7x driehoekige parelmoerneut, 1x klein spieshorentje, 3x geribd gordelhorentje, 7x slank gordelhorentje, 1x slank traliehorentje, 6x spoelhoren, 2x witte wenteltrap, 1x zoetwaterneriet, 1x schepje en een *Philissima denticulata*. De laatste is een kleine muiltjesachtige schelp die pas de laatste drie jaar enkele keren in strandaanspoelsel gevonden is. Het totaal voor deze dag kwam op 61 soorten schelpen uit. Al bij al een mooie mix van fossielen en recente restanten van de weekdieren in de Noordzee.

SWG streeplijst

Datum: 8-3-2026
locatie: Bergen aan Zee
aantal personen: 7
weer: zonnig, 12 °C

Groenwieren

Bruinwieren

Knotswier

Blaaswier

Roodwieren

Veelvertakt pluimwier

schijfwallen

hydroidpoliepen

Tweetandzeedraad

Penneschaft, 1x

Ribkwallen

Zeeldruif, 2x

Wormen

Goudkammetje, 2x koker

Gestippelde dieseltreinworm

2x eiclusters

Geleedpotigen

kreeftachtigen

Gewone Strandkrab, 2x

Gewone zwemkrab, enkele

Grijze zwemkrab, enkele

Fluwelen zwemkrab, 1x

onderdelen

Ovaalronde krab, algemeen

Chinese wolhandkrab, enkele

Breedpootkrab, aanwezig

Kleine heremietkreeft, 1x

Weekdieren

keverslakken

buikpotigen

Gewone alikruik, aanw.

Ruwe alikruik-complex, in gruis

Wadslakje, 100+

Melkwit traliedrijfhorentje, 13x

Vliezig drijfhorentje, 34x

Dwergdrijfhorentje, 60

driehoekige parelmoerneut

Klein spieshorentje, 1x in gruis
Muizenkeuteltje, 16x
Gekielde cirkelslak, 43x
Gewone tepelhoren, algemeen
Glanzende tepelhoren, algemeen
Muiltje, aanwezig
Wulk, enkele+ eikapsels
Gevlochten fuikhoren, algemeen
Grofgeribde fuikhoren, 1
Gewone trapgevel, 3x in gruis
Geribd gordelhorentje, 3x gruis
Slank gordelhorentje, 7x gruis
Stomp traliehorentje, 200+
Slank traliehorentje, 1x gruis
Spoelhoren, 6x, in gruis
Oubliehoren, 4x in gruis
Witte wenteltrap, 2x, in gruis
Stomp traliehorentje 15x, gruis
Scheppje, 1x topje
Philissima denticulata, 1x gruis
Zoetwaterneriet, 1x gruis
Tweekleppigen
Driehoekige parelmoerneut
7x fragm. 3 hele klep in gruis
Gewone mossel, aanw.
Wijde mantel, 4x gruis
Gewone oester, enkele
Japanse oester, 1x
Ovaal zeeklitschelpje, 49x, gruis
Tweetandschelpje, 500+ gruis
Gewone kokkel, algemeen
Noorse hartschelp, enkele
Halfgeknotte strandschelp, aanw.
Ovale strandschelp, aanw.

Stevige strandschelp, enkele
Grote strandschelp, enkele
Gewone otterschelp, aanw.
Amerikaanse zwaardschede, alg.
Kleine slanke zwaardschede, 1x
Sabelschede, 12x slotfragm.
Tere platschelp, 1x
Rechtsgestreepte platschelp, enkele
Kleine platschelp, 5x gruis
Prismatische dunschaal, 1x gruis
Nonnetje, aanw.
Zaagje, aanw.
Platte slijkgaper, 2x
Gewone Venusschelp, algem.
Gewone tapijtschelp, 2x
Grijze tapijtschelp, 1x
Afgeknotte gaper, 1x fragm
Amerikaanse boormossel, enkele ook doublet
Witte boormossel, enkele, ook doublet
Ruwe boormossel, 1x
Papierschelp, 10x gruis

koppotigen

Gewone zeekat
enkele

Mosdiertjes

Stekelhuidigen

Zeeklit, algm.

Zeeboontje, aanw.

Vissen

Stekelrog, 1x eikapsel
Bot, 2x (dood)

Horentjes uit het gruis bij Bergen, melkweit traliedrijfhorentje, spoelhoren, oubliehoren, stomp traliehorentje, witte wenteltrap, muizenkeuteltje, gewone trapgevel, gekielde cirkelslak en vliezig drijfhorentje

Philinissima denticulata
(Ameland 2023)

De strandwerkgroep in actie bij Hargen aan Zee.

7 februari Ria Walvis bezocht het Hondsbosschestrand bij de Putten. Dat bleek weer een rijke vindplaats voor kleine schelpjes.

Hierbij een overzichtje van het door mij meegenomen gruis van het Groene strand. 7-2-2026. Asgrauwe tolhoren 1x, ruwe alikruik 5x, brakwater alikruik 1x, wadslakjes veel, melkwit traliedrijfhorentje 4x, vliezig drijfhorentje 4x, muizenkeutels 266 x, gewone wenteltrap 1x, gekielde cirkelslak 29x, gewone en glanzende tepelhorens veel, muiltjes 3x, gevlochten fuikhorens 18x, gewone trapgevel 1x, top traliehorentje 4x, gestreept priemhorentje 4x, obliehorentje 6x + 2 topstukjes, penhoren oud 3x, melkwitte arkschelp 2x + 1 dubbele, wijde mantel 6x, ronde zandschelp 1x, ovaal zeeklitschelpje 13x, paardenzadel 1x11mm., tweetand-schelpje 82x, kleine astarte 7x + 1 dubbele, scheve hartschelp 5x, sabelschede slotfragmenten 19x, rechtsgestreepte platschelp 4x, tere platschelp 15x, kleine platschelp 31x, ruwe boormossel 1x 1cm., witte boormossel slotfragmenten 6x, papierschelp oud fragmenten 55x, + recent 3x.

Opvallend is dat er een rijke mix aan fossiele schelpjes (Emien) en recente meer zuidelijke soorten in het gruis te vinden zijn.

16 februari Marion bracht een bezoek aan Ameland voor een strandopruimactie. Natuurlijk keek ze daarbij ook naar schelpen. Met succes want ze meldde een gave klep noordkromp en ook nog een van een stevige platschelp. Die laatste is een echte Amelandse specialiteit.

22 februari IJmuiden. Linda en Klaas Dirk bezochten het strand bij de Zuidpier. Ze troffen er een brede overvolle hoogwaterlijn met aangespoelde resten van zeeleven. Wat opviel was de grote hoeveelheid zeeklitten, nonnetjes en ovaalronde krabben.

stevige platschelp, Ameland

grote aantallen aangespoelde zeeklitten bij IJmuiden

3 Maart Hoorn Na een voorspoedig ritje over de Houtribdijk van Lelystad naar Enkhuizen besloot Wilbert nog even langs het stadsstrand bij Hoorn langs te gaan. Er werd ongeveer 3 kg gruis geveegd om thuis uit te zoeken. In de dagen daarna werden ruim 2000 muizenkeuteltjes, 82 dubbeltjesschelpen, 3 pelikaansvoetjes, 10 ovale venusschelpen, 5x bruin contrahorentje, 2 zoetwaternerieten, een geknobbelde tolhoren en ruim 100 exemplaren van het Jenkins waterhorentje opzijgeschoven.

De contrahorentjes en de pelikaansvoetjes bleken nu dus verhoudingsgewijs schaarser dan bij vorige bezoeken. De tolhoren was nieuw voor mij. Ongeveer de helft van de Jenkins waterhorentjes had een harige kiel in het midden van de windingen. (*forma carinata*)

geknobbelde tolhoren, Stadsstrand Hoorn

Ovaalronde krabben nu heel algemeen

In 2020 werden de eerste meldingen van aangespoelde ovaalronde krabben gedaan op waarneming.nl. door D. Belgers op Terschelling, A. Twigt bij Katwijk en S. Dijkse op Texel. In 2021 spoelde de soort op vrijwel alle Nederlandse stranden aan, soms in flinke aantallen. Inmiddels is de ovaalronde krab de meest aangespoelde krab in onze regio. Vaak liggen er bij IJmuiden en Wijk aan Zee honderden resten van deze soort. Ook bij Bergen en Sint Maartenszee zijn voorbij de winter flinke aanspoelingen geweest. Hiervan waren onder meer meldingen met foto's van Lucette en Linda.

bruin contrahorentje, Hoorn

dubbeltjesschelpen, Hoorn

Jenkins waterhorentje

Dat de soort in vier jaar tijd zo snel in aantal toegenomen is, is opmerkelijk. Ondanks de vele duizenden strandingen staat ze nog wel als zeldzaam op waarneming.nl. Het gebeurt niet vaak dat uitbreiding van een soort sneller gaat dan de aanpassing van de informatie bij kan houden.

*ovaalronde krabben
bij Bergen aan Zee*

Schelpenteldag zeer druk bezocht

Op de 5^e Nationale schelpenteldag hebben een recordaantal mensen de telposten bezocht en 100 schelpen verzameld om een overzicht van de aangespoelde kleppen en huisjes op onze stranden te maken. Het mooie zonnige weer heeft natuurlijk bijgedragen aan de grote opkomst. In totaal zijn er 108.000 schelpen verzameld, gedetermineerd en ingevoerd in een landelijk bestand. Opvallend was dat er veel kinderen hun ouders meegenomen hadden naar het strand. Ter plekke bleek er meestal geen generatiekloof voor het enthousiasme voor de schelpen. Bij Petten en Wijk aan Zee zijn leden van de strandwerkgroep als determinatie-experts actief geweest op 21 maart.

De tafel van 100 bij Wijk aan Zee

Eikapsels winter 2025-2026

In de winter van 2025-2026 zijn er weinig eikapsels aangespoeld op de Noord-Hollandse stranden. Variërend tussen de verschillende soorten en jaren zelfs 3 tot 30 maal zo weinig als in de vorige twee winters. Opvallend was ook dat de grootste aantallen in de maand oktober werden gemeld. In voorgaande jaren waren juist februari en maart de hoogtepunten in het eikapselseizoen. De lage aantallen hebben waarschijnlijk te maken met uitblijven van de juiste weersomstandigheden voor het aanspoelen van in de zee zwevende voorwerpen en organismen deze winter. Ook de aantallen zeekatschilden, voorwerpen met aangegroeide eendenmosselen en zeepokken en de hoeveelheid krabben op het strand waren duidelijk veel minder dan in andere jaren. De ovaalronde krabben en de zeeklitten vormden hier overigens een uitzondering op.

	Okt 25	Nov 25	Dec 25	Jan 26	Feb 26	Mrt 26	Totaal 25/26	Totaal 24/25	Totaal 23/24
stekelrog	211	150	77	104	92	21	655	1657	14.603
gevlekte rog	50	19	15	18	25	1	128	186	652
blonde rog	5	0	3	1	1	0	10	38	172
golfrog	0	1	0	0	0	0	1	4	55
kleinoogrog	0	0	0	0	0	0	0	0	5
grootoogrog	0	0	0	0	0	0	0	0	2
sterrog	0	0	0	0	0	0	0	1	0
hondshaai	46	22	16	16	19	5	124	860	3460
kathaai	0	0	0	0	0	0	0	0	1

*eikapsels
hondshaai, links
stekelrog met
embryo, rechts*

Gejutte berichten, Nature Today

Natuurjournaal 12 januari 2026

Zeekatten overwinteren in dieper water en de tafelmanieren van het kortsnuitzeepaardje...

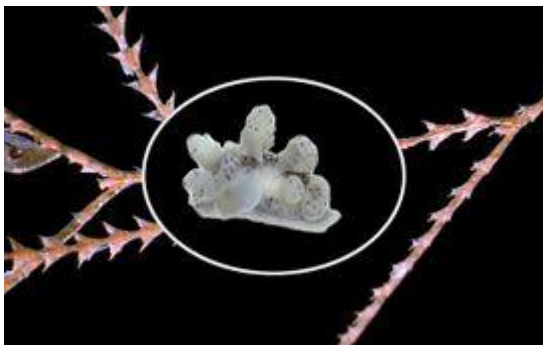
[Lees verder](#)

Nieuwe stekelhuidigen in de Nederlandse Noordzee: drie zeesterren en een zee-egel

Tot de stekelhuidigen behoren onder andere zeesterren en zee-egels. Inmiddels zijn uit ons deel van de Noordzee 38 stekelhuidigen bekend. Vier daarvan worden pas sinds kort met zekerheid beschouwd als 'Nederlands'. In alle vier de..

[Lees verder](#)

Nieuwe soorten, namen en vragen uit onze Noordzee

Op een scheepswrak in de Noordzee werd voor ons land een nieuwe hydropoliep aangetroffen, samen met een zeenaaktslak die, na DNA-onderzoek, ook een nieuwe naam naar de Noordzee heeft gebracht. Wel levert deze ontdekking discussie..

[Lees verder](#)

Gestrand: geheimzinnige Grote pijlinktvis

De afgelopen weken zijn op onze stranden exemplaren aangetroffen van een diepwaterinktvis uit de Atlantische Oceaan die zelden aanspoelt. 2026 is nu al een topjaar waarin alle records zijn 'gekraakt'!

..

[Lees verder](#)